

Naturvernforbundet sier nei til torskeoppdrett

På Naturvernforbundets landsmøte høsten 2024 ble det fattet et prinsipp som lyder *torskeoppdrett utgjør en uakseptabel risiko for villtorskstammen og skal ikke tillates.*

Hvorfor vedtar en natur- og miljøorganisasjon et slikt konkret prinsipp?

Kyst- og fjordtorsk som hele året finnes stasjonært i fjordene langs hele norskekysten er i alvorlig trøbbel, de er kritisk truet og rødlistet. Kyst- og fjordtorsk er viktig for økosystemet langs kysten og oppdrett av torsk medfører ytterligere negativ påvirkning som Havforskningsinstituttet (HI) har påpekt.

For å granske kjønnsmodning, gyting og overleving avlet HI oppdrettstorsk av sjette generasjon. Under naturlig lys fullførte oppdrettstorsken sin reproduktive syklus og gytt. I snitt klekte 68 prosent av eggene og tallene viser at ca. 75 prosent av eggene overlevde sju dager etter befrukting. Blant larvene som klekte, hadde omtrent 74 prosent en eller annen grad av misdanning. Den vanligste formen for misdanning er i aksen (ryggraden), til larven.

Det er sannsynlig at en stor del av deformert torsk overlever til gytemoden alder og kan gyte sammen med lokale torskebestander.

Når oppdrettstorsk rømmer fra anlegg eller gyter i merdene risikerer en dermed på sikt genetisk innblanding av oppdrettstorsk i villtorsk-bestanden. Over tid vil det kunne påvirke genene og egenskapene til kysttorsken, særlig i små og sårbare bestander. Det er heller ingen garanti for at ikke torskeegg også kan slippes ut fra lukkede anlegg ved et uhell.

HI gjennomførte et eggtokt på Nordlandskysten første uken i mars 2023 hvor det ble funnet i alt 38 torskeegg der 29 egg var fra oppdrettstorsk, sju fra villfisk og to egg var av usikker opp- rinnelse. Stasjonene som ble undersøkt var tilfeldig utvalgt i et område der det var mistanke om at egg fra oppdrettstorsk kunne forekomme. Det var ikke mulig å finne ut om gytingen hadde skjedd inne i oppdrettsmerdene eller om det var rømt oppdrettstorsk som hadde gytt. Flere av funnene var gjort på kjente gytefelt for villtorsk.

HI har tidligere påvist rømt oppdrettstorsk i dette området som ligger i Meløy kommune.

Vi er nå i en akutt situasjon som tilsvarer worst-case-scenariot. Uakseptabel risiko for genetisk innblanding fra oppdrettstorsk med kyst-og fjordtorsken. Risiko for genetisk drift som gir redusert økologisk tilpasning over tid er alvorlig. Med stort antall fisk i merder og høy rømmingsrisiko antas sannsynligheten for genetisk påvirkning på ulike stammer av kysttorsk over tid å være uakseptabel høy.

Kunnskapsgrunnlaget når det gjelder sykdom er svakt og i forrige periode med torskeoppdrett var det bakteriesykdommen Francisellose som skapte de største problemene for oppdretterne. Denne sykdommen kan pr. dags dato ikke behandles. En generell forstyrrelse av økosystemet er også en konsekvens som med annet oppdrett.

Kun kort tid med åpning for kommersielle torskeoppdrett og utdeling av lokaliteter viser at denne oppdrettsformen er umoden og farlig. Dagens regelverk og foreslåtte endringer kan ikke anses som mer enn brannslukking.

Ved å tillate oppdrett av torsk er det en stor fare for at vi i framtiden vil høste det vi sår. I beste fall misdannede og dårlig tilpassede individer og i verste fall en total utryddelse av kyst- og fjordtorsk over tid.